

19
04.17

Д/р
14465

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Економіко-правовий факультет

Кафедра конституційного права та правосуддя

Д и п л о м н а р о б о т а

ступінь вищої освіти магістра (CD)

на тему: “Особливості та проблемні аспекти здійснення в Україні
індивідуальної адвокатської діяльності”

“The peculiarities and problematic aspects of the realization in Ukraine individual
attorney’s activity”

Виконала студентка заочної форми навчання,
Спеціальність 8.03040101 “Правознавство”,
Карманова Наталя Ігорівна

Науковий керівник: доктор юридичних наук,
професор Юхим Корчевна Л.О.

Рецензент: кандидат юридичних наук, доцент
Ромашкін С.В.

Рекомендовано до захисту на
засіданні кафедри “19” 04 2017 р.,
протокол № 9

Завідуюча кафедрою

д.ю.н., проф. Юхим Корчевна Л.О.

Захищено на засіданні ЕК № 2

“22” 05 2017 р., протокол № 35

Оцінка Відмін. / A / 90

Голова ЕК

д.ю.н., проф. О.Г. Приєшкіна О.В.

Одеса – 2017

791083

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПРАВОВИЙ СТАТУС АДВОКАТА ЯК СУБ'ЄКТА НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ЗАХИСТУ	
1.1. Вимоги закону до кандидата, особи, яка бажає займатися адвокатською діяльністю.....	6
1.2. Професійні права та обов'язки адвоката	16
1.3. Законодавчий порядок отримання свідоцтва, що надає право на заняття адвокатською діяльністю.....	25
Висновки до розділу 1.....	34
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНО	
2.1. Індивідуальна діяльність адвоката як незалежна професійна діяльність: проблеми визначення.....	36
2.2. Порядок реєстрації адвокатів, що здійснюють індивідуальну діяльність в податкових органах.....	46
2.3. Проблемні аспекти оплати праці адвоката.....	52
Висновки до розділу 2.....	61
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ВИДИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
3.1. Надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань складенні процесуальних документів	63
3.2. Захист прав, свобод і законних інтересів особи в кримінальному провадженні.....	69
3.3. Представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах під час здійснення цивільного, господарського, адміністративного та конституційного судочинства.....	77
3.4. Представництво інтересів фізичних і юридичних осіб, держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в іноземних, міжнародних судових органах.....	89
Висновки до розділу 3.....	99
ВИСНОВКИ.....	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	105

ВСТУП

Актуальність теми. Одним з важливих механізмів захисту прав і свобод людини в усьому світі протягом тисячоліть була і є адвокатура. Ставлення до адвокатури в державі, становище цього правозахисного інституту, надійність гарантій адвокатської діяльності свідчать про демократичність самої держави. Саме тому у цивілізованих демократичних державах, до числа яких прагне ввійти Україна, невід'ємним фактором правової системи й основним недержавним інститутом захисту особистості, її прав і свобод є інститут адвокатури.

Без існування інституту адвокатури просто неможливі створення правової держави, забезпечення гарантій захисту прав людини.

Інститут адвокатури України сьогодні проходить шлях змін та перевтілень. На шляху до євроінтеграції реформування системи адвокатури відповідно до міжнародних демократичних стандартів є нагальною необхідністю.

Українські адвокати виконують значну роботу по захисту прав громадян, сприяють здійсненню правосуддя і належному функціонуванню правової системи, допомагаючи правовими засобами вирішувати складні життєві проблеми, що виникають у багатьох громадян, роз'яснюючи їм чинне законодавство, консультуючи з питань його застосування, представляючи інтереси фізичних і юридичних осіб у судах та інших державних органах.

Досягнення позитивних результатів цієї важливої правозахисної роботи значною мірою залежить від правового забезпечення та організації адвокатської діяльності в Україні, від беззастережного дотримання усіма законодавчих актів про адвокатуру, які надають адвокатам професійні права, покладають на них певні обов'язки, встановлюють гарантії адвокатської діяльності, регулюють етичні аспекти взаємовідносин адвоката і суб'єкта правозастосовчої діяльності.

Правова допомога, яка надається адвокатами, є багатоаспектною, різною за змістом, обсягом та формами і може включати консультації, роз'яснення, складення позовів і звернень, довідок, заяв, скарг, здійснення представництва, зокрема, в судах та інших державних органах, захист від обвинувачення тощо.

Вибір форми та суб'єкта надання такої допомоги залежить від волі особи, яка бажає її отримати.

Здійснюють правозахисну діяльність адвокати в різних організаційно-правових формах, визначених законодавством.

В умовах функціонування різноманітних адвокатських об'єднань, бюро, фірм, компаній, своєчасним та **актуальним** є розгляд питань, пов'язаних з вивченням особливостей здійснення та різноманітних аспектів здійснення в Україні індивідуальної адвокатської діяльності.

Метою роботи є визначення змісту індивідуальної адвокатської діяльності та з'ясування проблемних аспектів її здійснення в Україні.

Завдання роботи обумовлені її метою і полягають в:

- вивченні вимог закону до особи, яка бажає займатися адвокатською діяльністю;
- характеристиці професійних прав та обов'язків адвоката;
- розгляді законодавчого порядку отримання свідоцтва на право заняття адвокатською діяльністю;
- визначенні особливостей індивідуальної діяльності адвоката;
- з'ясуванні порядку реєстрації адвокатів, проблемних аспектів оплати їх праці;
- аналізі практичних аспектів здійснення індивідуальної адвокатської діяльності за визначеними в законодавстві видами.

Об'єктом дослідження є теоретичні аспекти здійснення прав та обов'язків адвоката, правові форми участі адвоката щодо захисту прав та законних інтересів особи.

Предметом дослідження є система чинних в Україні нормативних актів, законодавства про адвокатуру, що регулюють підстави, порядок та особливості заняття надання адвокатом захисту в індивідуальній формі.

Аналіз джерел та літератури. Законодавчу основу роботи складають норми Конституції України, Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»,

інших нормативно-правових актів України, що регулюють питання здійснення адвокатами індивідуальної діяльності.

Особливості та правові проблеми регулювання адвокатської діяльності, організаційно-правові форми адвокатури розроблялися і продовжують розроблятися у працях науковців - Т.Б. Вільчик, І. Голованя, С.Сафулька, М.Синєокого, Д.Фіолєвського, В. Шкарупи, С.Я. Фурси, О.Г. Яновської. Більш детально питання індивідуальної адвокатської діяльності цікавлять Н. Бакаянної, А. Бірюкової, А. Романюка, Я. Савченко, З. Сміха, О. Скрябіна, інших науковців.

Правову базу дослідження складають норми Конституції України, Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Кримінального процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, інших законодавчих актів, міжнародного законодавства.

Методи дослідження обрані з врахуванням поставленої мети та завдань дослідження. Застосування функціонально-юридичного методу допоможе визначити зміст правового статусу адвоката як суб'єкта надання правової допомоги та захисту; аналітичний метод застосовується при вивченні законодавчих вимог до порядку отримання права на заняття адвокатською діяльністю та оплати праці адвокатів; метод системно-структурного аналізу дасть змогу визначити практичні аспекти та види здійснення індивідуальної адвокатської діяльності.

Структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, списку використаних джерел та літератури.

ВИСНОВКИ

Розбудова правової демократичної держави є неможливою без створення гарантій для захисту прав людини, без забезпечення механізму функціонування такого специфічного демократичного інституту, яким є адвокатура. Діяльність адвокатів у забезпеченні захисту прав і свобод людини є складником розбудови верховенства права.

Вивчення особливостей здійснення індивідуальної адвокатської діяльності та поставлені на початку роботи завдання дають змогу зробити певні висновки та окреслити існуючі проблеми.

З одного боку, державні органи повинні сприяти забезпеченню незалежної ролі адвокатів, яка має гарантуватися при розробці та застосуванні законодавства, а з другого - адвокат як представник правової системи відповідає перед нею як за свої приватні та комерційні справи, так і за здійснені функції, делеговані йому державою.

У разі необхідності адвокат має бути готовим піддати сумніву правомірність дій держави, якщо вони суперечать демократичним принципам, але він також зобов'язаний не заважати нормальному перебігу правового процесу. Адвокат має бути водночас сумлінним захисником та представником правосуддя.

Визначаючи вимоги закону до кандидата, особи, яка бажає займатися адвокатською діяльністю, слід вказати, що важливим кроком у створенні умов як для захисту громадян від порушених прав та свобод, так і визначення повноважень адвоката, є прийняття Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», який був ухвалений Верховною Радою України 05 липня 2012 року. Із статті 2 зазначеного закону випливає, що:

- адвокатура - це недержавний самоврядний інститут який самостійно вирішує питання своєї організації і діяльності;

- завдання адвокатури - надання фізичним і юридичним особам усіх видів юридичної допомоги на професійній основі. Адвокатура хоча і виконує функцію особливої державної ваги - захист прав і законних інтересів громадян, вона не є

державною структурою, а є професійним об'єднанням, незалежним від органів влади.

Вивчення професійних прав та обов'язків адвоката підводять до характеристики адвоката як не державного службовця, людини вільної професії, незалежної від державної влади та громадськості. І слід підкреслити, що тільки при такому статусі адвокатури та адвокатів можливі ефективна полеміка з державним обвинуваченням, виявлення помилок слідства та суду.

Адвокати мають бути вільними у виконанні своїх професійних функцій, без жодного втручання чи зовнішнього тиску. Інтереси тих, кого адвокат захищає, вимагають, щоб було виключено будь-яке втручання, посягання на незалежність адвокатів чи адвокатську таємницю. Адвокатам має бути гарантовано відповідний спектр прав та гарантій.

Законодавчий порядок отримання свідоцтва, що надає право на заняття адвокатською діяльністю дозволяє вказати, що основними вимогами, які висуваються до кандидатів на отримання статусу адвоката як правило, є:

- повна дієздатність; вища юридична освіта (іноді вимагається освіта, отримана виключно в закладі з державною акредитацією);

- стаж роботи за юридичною спеціальністю від 6 місяців до 3 років (частіше юридична спеціальність конкретизується - юрист, помічник адвоката чи стажист, а також до юридичного стажу зараховується стаж роботи суддею, прокурором, нотаріусом та на інших державних посадах, що вимагають вищої юридичної освіти та стаж викладача юридичних дисциплін установ вищої професійної освіти);

- обов'язкове стажування в адвокатурі;

- володіння державною мовою; складання кваліфікаційного іспиту;

- відсутність судимості за умисний злочин;

- отримання ліцензії на право зайняття адвокатською діяльністю.

Після успішного складання кваліфікаційного іспиту та проходження стажування протягом тридцяти днів з дати отримання звіту про виконання індивідуального плану стажування, висновку про оцінку стажування та висновку про готовність стажиста адвоката самостійно здійснювати адвокатську діяльність

рада адвокатів регіону приймає рішення про видачу особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

Відносно стажування слід наголосити, що воно необхідне, без нього стати повноцінним адвокатом неможливо. Адже лише теоретичних знань недостатньо для ефективної роботи. Важливі психологічні моменти, знання професійної етики, спілкування з клієнтами, колегами. Стажист повинен переймати досвід свого наставника, бути присутнім у судових засіданнях, повинен сидіти на прийомі громадян, під час переговорів, брати участь у складанні процесуальних документів.

Разом із тим необхідно збільшити строк стажування до одного року, оскільки строк у шість місяців є недостатнім для набуття певного досвіду, для надання кваліфікованої правової допомоги.

Законом обмежені форми здійснення адвокатської діяльності до індивідуальної, адвокатського бюро та об'єднання. Заняття адвокатською діяльністю індивідуально - організаційна форма адвокатської діяльності, за якої адвокат здійснює свою діяльність без створення юридичної особи. Зазначена форма діяльності є більш зрозумілою для клієнта, виходячи з довірчого характеру відносин як на стадії укладення договору про надання правової допомоги, так і в процесі його реалізації. Крім того, адвокат як самозайнята особа позбавлений проблем з оподаткуванням своєї діяльності у відносинах з державою. Сучасний стан податкового законодавства достатньою мірою регулює питання сплати податків та інших обов'язкових платежів до Державного бюджету України. Адвокат реєструється у податкових органах, стає на облік у Пенсійному фонді, сплачує відповідні податки, обов'язкові платежі, відкриває рахунок у встановленому порядку, має свою печатку. Здійснення адвокатської діяльності індивідуально не передбачає створення юридичної особи.

Практичні аспекти здійснення індивідуальної адвокатської діяльності дозволяють зазначити, що перелік видів діяльності адвоката не є вичерпним. Адвокат може здійснювати інші види адвокатської діяльності, не заборонені законом. Відповідно до Закону під іншими видами правової допомоги необхідно розуміти види адвокатської діяльності з надання правової інформації, консультацій

і роз'яснень з правових питань, правового супроводу діяльності клієнта, складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру, спрямованих на забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів клієнта, недопущення таких порушень, а також на сприяння їх відновленню в разі порушення.

Одночасно, здійснення адвокатської діяльності індивідуально дало змогу визначити певні проблеми, характерні для всієї адвокатської спільноти України.

Однією з головних проблем адвокатури в Україні є недосконалість сучасного, такого, що відповідало б повною мірою міжнародним стандартам, законодавства про адвокатуру. Не зважаючи на зміни, які були внесені, порівняно із Законом «Про адвокатуру» 1992 року, чинний Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не враховує усіх сучасних тенденцій розвитку та функціонування адвокатури.

В усьому демократичному світі, ставлення держави до адвокатури, незалежність, самоврядність і професійна спроможність адвокатури демонструє рівень реальної поваги до прав людини і верховенства права. Держави з розвинутою демократією зміцнюють адвокатуру, підносять її незалежність і професійний рівень, сприяють підвищенню її ролі в демократичному суспільстві. Адвокатура ж України стикається з низкою проблем та недосконалістю нормативної бази, що заважає ефективній діяльності адвокатури і вимагає невідкладного вирішення.

Сьогодні ми можемо спостерігати масове порушення правоохоронними органами професійних прав адвокатів, переслідування адвокатів, що виявляють принциповість у відстоюванні прав громадян, фактичне заперечення адвокатури як професійного правозахисного інституту.

Проблемним є питання оподаткування адвокатів, що здійснюють свою діяльність індивідуально. Адвокати, виконуючи незалежну професійну діяльність, зареєстровані як фізичні особи-підприємці, оскільки в цьому випадку на них поширюється гнучка система оподаткування. Вирішити цю проблему можливо шляхом розроблення єдиних правил, що стосуються визначення адвоката як

самозайнятої особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність з гнучкою системою оподаткування.

Не вирішеним є й питання пенсійного забезпечення адвокатів. Держава не витрачає коштів на функціонування адвокатури. Було б доцільно пенсійне забезпечення адвокатів прирівняти до суддів або прокурорів. Або ж створити умови, за яких адвокати могли б самі регулювати розміри своїх пенсій за рахунок тих внесків, які сьогодні адвокати сплачують до пенсійного фонду. Отже, чинний Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» далекий від того, щоб назвати його ідеальним.

Закон про адвокатуру та адвокатську діяльність, будучи таким казуїстичним, ще й має прогалини. Серед переліку видів адвокатської діяльності не зазначено: медіацію та різні види фідучіарної діяльності.

З початку 2015 року у Верховній Раді України зареєстровано декілька законопроектів, які істотно зачіпають інтереси адвокатури, оскільки спрямовані на її реформування шляхом внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і процесуального законодавства.

І хоча поряд із корисними, оригінальними ідеями реформування вітчизняної адвокатури, представлені законопроекти містять дискусійні, недостатньо обґрунтовані положення й не доопрацювання юридико-технічного характеру, що вимагає активізації наукової дискусії з метою їх приведення у відповідність із сучасними досягненнями науки і потребами практики, вони свідчать про увагу законодавця до проблем адвокатури і потребують подальшого удосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові джерела

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1951 р. // Права людини в Україні: збірник міжнародних документів. - К.: Правові джерела, 2001.- 237 с.
2. Конституція України: прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996.- № 30.- Ст. 141.
3. Цивільний процесуальний кодекс України: прийнятий 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2004 . № 40-41, 42.- Ст. 492.
4. Кодекс адміністративного судочинства України: зі змінами та доповненнями на 01.01. 2014 р. // Кодекси України. 2014.- № 2. - 361 с.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: прийняття 13 квітня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. - Ст. 88.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: прийняття 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР, додаток до № 51.- Ст.1122.
7. Господарський процесуальний кодекс України: зі змінами та доповненнями на 01.01. 2014 р. // Кодекси України - 2014.- № 6. - 376 с.
8. Цивільний кодекс України: прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.- №№ 40 - 44.- Ст.356.
9. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. зі змінами від 3 березня 2005 р.// Відомості Верховної Ради України. - 2005. – № 16. - Ст. 259.
10. Кримінальний кодекс України: зі змінами та доповненнями на 01.01.2016 року // Режим доступу: rada.gov.ua
11. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. // Офіційний вісник України. - 2010. - № 92. - Ст. 3248.
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2013.- № 27.- Ст.282.

13. Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах: Закон України від 20.12.2011 // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 29. - Ст. 343.
14. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 51. - Ст. 577.
15. Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р.: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 4. - ст.19
16. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 21.11.2011 // ВВР.- 2012.- Ст. 314.
17. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р., в ред. Закону від 13.01.2011 // Відомості Верховної Ради України. - 2011.- № 32. -Ст.313
18. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2010. -№ 34.- Ст. 481.
19. Регламент Європейського Суду з прав людини, Страсбург, 1 червня 2010 року. - [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SOO00263.htm
20. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства: Міжнародний документ від 01.10.1988. - [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_343
21. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р // Офіційний вісник України. - 2014.- № 77.- Ст. 2189.
22. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2013 р. // Офіційний вісник України. - 2013.- № 14.- Ст. 889.
23. Питання оплати послуг адвокатів, які надають вторинну правову допомогу особам, затриманим в адміністративному або кримінальному процесуальному порядку, а також у кримінальних провадженнях: Постанова Кабінету Міністрів

України від 18 квітня 2012 р. № 305 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/305-2012-п/paran8#n8>

24. Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 р.// Офіційний вісник України .- 2012.- № 3.- Ст. 92.

25. Порядок реєстрації трудового договору між працівником і фізичною особою, яка використовує найману працю: наказ Мінсоцполітики № 260 від 08.06.2001р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0554-01>.

26. Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо деяких питань оподаткування фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність (приватних нотаріусів, адвокатів): Наказ Державної Податкової служби України від 24.12.12 № 1185 <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/nakazi/62191.html>.

27. Щодо взяття на облік в органах Пенсійного фонду України: Лист Пенсійного фонду від 14.3.2013 № 3243/Я-4 [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://dtkr.com.ua/show/2cid010148.html>.

28. Роз'яснення щодо порядку відкриття рахунків фізичним особам, які провадять незалежну професійну діяльність: Лист Національного банку України від 22.02.2011 № 25-111/418-2794: [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://dtkr.com.ua/show/2cid010148.html>.

29. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Постанова Правління Національного банку України 12.11.2003 № 492 // Офіційний вісник України - 2003 .- № 51.- том 1.- Ст. 2707.

30. Правила адвокатської етики, затверджені Установчим З'їздом адвокатів України від 17.11.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vkdka.org/pravil-advokatskoji-etiki>.

31. Положення про зразки бланків та технічних описів посвідчення адвоката України, службового посвідчення адвоката України - члена органу адвокатського самоврядування України, члена Комітету, утвореного при Національній асоціації адвокатів України, посвідчення адвоката іноземної держави, помічника адвоката України: рішення Ради адвокатів України від 23 квітня 2016 року № 119.- [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2016-04-23-polozhennya-119_5735a3e473333.pdf
32. Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю: Рішення Ради адвокатів України від 25 вересня 2015 року № 114.- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2015.09.25-rishennya-114.pdf>.
33. Роз'яснення стосовно роботи помічника адвоката за трудовим договором (контрактом) з адвокатом як самозайнятою особою: рішення Ради адвокатів України № 226 від 27.09.2013 р. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rozyasnennya/2013.09.27-rozyasnennya-226.pdf>.
34. Про врахування стажу роботи помічника адвоката, який працює неповний робочий тиждень: Рішення Ради адвокатів України № 265 від 17.12.2013 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2013.12.17-rishennya-265.pdf>.
35. Порядок допуску до складення кваліфікаційного іспиту, порядок складення кваліфікаційного іспиту та методика оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні затверджений Радою адвокатів України № 154 від 01.06.2013 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://unba.org.ua/qualification-examination>
36. Положення про ордер адвоката та порядок ведення реєстру ордерів: рішення Ради адвокатів України від 17 грудня 2012 року №36 із змінами і доповненнями, внесеними рішенням Ради адвокатів України №79 від 16 лютого 2013 року [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/>

Спеціальна література:

37. Азаров І. Структура та принципи побудови судової системи Європейського Союзу // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2010.- № 6.- С. 72 – 76.
38. Бакаянова Н. Перспективи розвитку інституту стажування за законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM.
39. Бичкова С. Цивільний процесуальний правовий статус осіб, які беруть участь у справах позовного провадження. - К.: Атіка, 2011. - 420 с.
40. Бірюкова А. Проблемні аспекти здійснення захисту та надання правової допомоги адвокатами // Юридична Україна. – 2005. – №1. – С. 49-54.
41. Вільчик Т.Б. Проблеми законодавчого регулювання організації і діяльності адвокатури // Матеріали міжн. наук.-практ. семінару. - Х., 2006. - С. 82-84.
42. Головань І. До питання про поняття адвокатської діяльності / І.Головань // Адвокат. – 2012. – № 1 (136). – С. 12-15.
43. Головань І.В. До питання про організаційні форми діяльності адвокатури // Адвокат. – 2004. – № 5. – С. 9- 11.
44. Довідник з європейських джерел про Європейський Союз в Україні: 2005 / Представництво Європейської Комісії в Україні та Білорусі. – К.: Представництво ЄС в Україні, 2005. - 8 с.
45. Довідник майбутнього адвоката: Науково-практична та навчальна література. – К.: Вид-во Прецедент, 2011 р. – 1152 с.
46. Дрейзіна Д. В. Правова допомога у цивільному судочинстві // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. - 2012. - № 3. - С. 240 - 245.
47. Єфіменко М. Ю. Завдання та функції адвоката в адміністративному процесі // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 343-348 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
48. Жоравович Д.О. Правові аспекти визначення статусу самозайнятої особи. - [Електронний ресурс].- Режим доступу: file:///C:/Users/HOME/Downloads/FP_index.htm_2012_3_34.pdf.

49. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: науково-практичний коментар / [Є.Л. Стрельцов, І.І.Митрофанов, А.М. Притула].- Одеса: Фенікс, 2014.- 324 с.
50. Іванцова А.В. Проблеми реалізації адвокатом права на заняття адвокатською діяльністю // Вісник Академії адвокатури України. - 2009.- №1(14).- С. 180 - 184.
51. Кім Ю. Платити чи не платити? Чому норма про стажування стала найбільш обговорюваною в адвокатському середовищі / Ю. Кім // Закон і бізнес. – 2013. - 13 лип. (№ 28 (1118)).- С. 11-12.
52. Клименко О., Фурса С. Як звернутися до Європейського Суду з прав людини. - К. Істина, 2007. - 54 с.
53. Книгін К. Г. Організаційно-правові форми надання правової допомоги адвокатом за чинним законодавством України // Актуальні проблеми держави і права. - 2014.- Вип. 53.- С. 417 - 423.
54. Компенсація витрат на правову допомогу [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ukr-advokat.org.ua/>:
55. Косенко М. Місце кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури у системі формування професійної адвокатури України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?
56. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією професорів В. Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 1224 с.
57. Лотоцький М.В. Адвокатура як суб'єкт запобігання злочинам: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 /М.В. Лотоцький. - Запоріжжя, 2012. – 20 с.
58. Лукашевич В. В. Проблемні аспекти стажування як однієї з вимог набуття професійного статусу адвоката Часопис Київського університету права. - 2015.- №2. - С. 315
59. Матевосян І. А. Адвокатура в Україні як основа правової держави /// Адвокатура: минуле та сучасність : матеріали 2-ї Міжнар. наук. конф. мол. вчених, аспірантів та студентів (Одеса, 2 березня 2013 р.). - С. 113-115.

60. Меліхова Ю. О. Проблеми адвокатури в Україні на сучасному етапі розвитку // Часопис Академії адвокатури України. – 2015.- том 8.- №1(26) .- С. 12 – 15.
61. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность в Украине. - Х.: Одисей, 2006. - 253 с.
62. Михайлів С.В. Адвокат-представник потерпілого у кримінальному процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. – К., 2011. – 18 с.
63. Михальчишин Н.Л., Сенів Л.А. Сутність прояву конкуренції на ринку юридичних послуг // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2014.-випуск 1 (52). - С. 237 – 242.
64. Москаль Г. Г. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» щодо адвокатської мантиї» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JG0U Z00I.html
65. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» / За ред. В. Ковальського // Бюлетень законодавства та юрид. практики України. – 2003. - № 7. – 316 с.
66. Науково-практичний коментар до Кодексу України про адміністративні правопорушення / За ред. С.В.Петкова. - К.: Прецедент, 2016. - 745 с.
67. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т.; М-во фінансів України; Нац. ун-т держ. податкової служби України. - Т. 1.- К. : Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. - 1210 с.
68. Ніколенко Л. Доказування в господарському судочинстві.- Суми, 2007.- 415 с.
69. Об адвокатуре: Закон Республики Молдова от 19 июля 2002 г. № 1260-XV: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=335889&lang=2>
70. Овсяннікова О. Стажування кандидата в адвокати: проблеми та перспективи // Вісник Національної академії правових наук України. - 2013 .- № 4 (75) .- С. 253 - 258.

71. Поліводський О. А. Про цінність наукових знань, наукового ступеня у юридичній діяльності, зокрема юридичному бізнесі: [Електронний ресурс] // Юридична газета. – 2008. – № 42 (175). – С. 34 – 38.
72. Попелюшко В.О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми: монографія. - Острог: Вид-во Острозька академія, 2009. – 634 с.
73. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 03.06.2014 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://advokati.km.ua/news/105>
74. Право на адвокатуру: Закон від 26 травня 1982 р. з останніми змінами від 23 серпня 2013 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/zakonodavstvo-pro-adv-polsha-zvedenyj-pereklad.pdf>.
75. Про адвокатуру: Закон, прийнятий Верховною Радою Республіки Білорусь 15 червня 1993 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arc.pravoby.info/documentf/part5/aktf5950.htm>.
76. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства / За заг. ред. В. В. Комарова. - Х.: Харків юридичний, 2008. - 928 с.
77. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо здійснення адвокатської діяльності)», схвалений 26-27 квітня 2014 року Позачерговим з'їздом адвокатів України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національної асоціації адвокатів України. - Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/proekt-zakonu-proadvokaturu.pdf>.
78. Пронь Х. Правові аспекти участі адвоката у цивільному та господарському судочинстві // Адвокатура: минуле та сучасність: матер.// Міжнар.наук. конф. молодих вчених, аспір. та студ. НУ «Одеська юрид. академія» (м. Одеса, 2 березня 2013 р) / Відп. Ред.. В.М. Дрьомін.- Одеса: Фенікс, 2013.- С. 512- 514.

79. Рабінович П. Верховенство права з позицій європейського, міжнародного та українського судочинства // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2006.-№ 3.- С. 11 – 14.
80. Романюк А.Б. Окремі питання здійснення індивідуальної адвокатської діяльності // Прикарпатський юридичний вісник. - 2014.- Випуск 3 (6).- С. 328 -332.
81. Ромовська З. Суд і адвокат: проблеми співпраці // Адвокат. - 2013. - № 1. - С. 6 – 9.
82. Савченко Я. А. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю В Україні та Чеській Республіці:порівняльний аналіз як метод для адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу // Часопис Академії адвокатури України. - 2014.- №2(23) .- Том 7. - С. 43- 48.
83. Сафулько С. Щодо повноважень адвоката в цивільному процесі // Вісник Верховного Суду України. - 2009. - № 11. - С. 45 - 48.
84. Святоцкая В. Основополагающие стандарты и принципы организации и деятельности адвокатуры в международном пространстве // Право України.- 2015.- № 12.- С. 83 - 88.
85. Синеокий О.В. Адвокатура как інститут правовой помощи и защиты: новый курс адвокатского права и адвокатской криминалистики. - Х.: Право, 2012. - 516 с.
86. Сінельнік Р.В. Захисник у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. - Автореф. дисерт. канд. юрид. наук - Харків, 2008. - 27 с.
87. Сінельнік Р.В. Права та обов'язки захисника в провадженні у справах про адміністративні правопорушення як елементи його правового статусу в адміністративно-деліктному процесі // Судова апеляція.- 2007.- № 1.- С. 125 – 130.
88. Скрябін О. М. Обговорення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»// Держава та регіони. - 2015.-№ 2 (48).- С. 66 - 72.
89. Сміх З. Правове становище адвоката під час забезпечення права особи на правову допомогу // Право України. – 2005. - № 10. – С. 82 - 87.
90. Стандарти незалежності юридичної професії Міжнародної Асоціації юристів [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [pPr://biblio8garli.com.ua/koo'ex-9/24.Bit](http://biblio8garli.com.ua/koo'ex-9/24.Bit)

91. Стахира Г.М. Правове регулювання адвокатської діяльності за законодавством України та Польщі: порівняльно-правовий аспект // Науковий вісник Ужгородського національного університету. - 2014.- № Випуск 27. Том 3.- Серія Право. - С. 156 - 162.
92. Сульженко Ю. Цивільне процесуальне представництво, його розвиток та види // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2004. - №1 (27). - С. 74-78.
93. Тертишніков В. Підготовка цивільних справ до судового розгляду // Вісник АПН. - 2006. - № 2.- С. 149 – 152.
94. Туманов В.А. Европейский Суд по правам человека: Очерк организации и деятельности. - М.: Норма, 2001. - 265 с.
95. Фіолевський Д.П. Адвокатура. -К.: Алерта; Прецедент, 2007. - 486 с.
96. Фурса С.Я. Адвокатура України: у 2 кн. Кн. 1. / С.Я. Фурса. - К.: Видавець Фурса С.Я., КНТ, 2006. - 940 с.
97. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С.С. Бичкова, Ю.В. Білоусов, В.І. Бірюков та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. – К.: Атіка, 2010. – 896 с.
98. Шевчук С. Судовий прецедент у діяльності Європейського Суду з прав людини та його застосування в Україні // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2007.-№ 5.- С. 110 – 113.
99. Шкарупа В.К. Адвокатура України. - К.: Знання, 2008. - 398 с.
100. Шульга Л.В. Сучасний стан нормативно-правового регулювання діяльності адвокатів в Україні: проблеми та перспективи // Правничий вісник Університету «КРОК»: [Електронний ресурс]. - Режим доступу file:///C:/Users/HOME/Downloads/Pvuk_2012_11_12.pdf
101. Юрасов. А.В. Адвокат. Процесуальні права згідно діючого законодавства України. - Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2012. - 307 с.
102. Як і коли можна звернутися до Європейського Суду з прав людини / Упорядн. Т. Руда.- К., 2010.- С. 5.
103. Якимів М. Процесуально-правове становище адвоката при веденні цивільних справ в суді першої інстанції // Адвокатура: минуле та сучасність: матер. II

Міжнар.наук. конф. молодих вчених, аспір. та студ. НУ «Одеська юрид. Академія» (м. Одеса, 2 березня 2013 р.) / відп. ред.. В.М. Дрьомін. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 389- 393.

104. Яновська О.Г. Адвокатура та судова риторика. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. - К.: КНЕУ, 2008 - 156 с.

Судова практика

105. Ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 15 квітня 2009 р. // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 7(119). - С. 11.